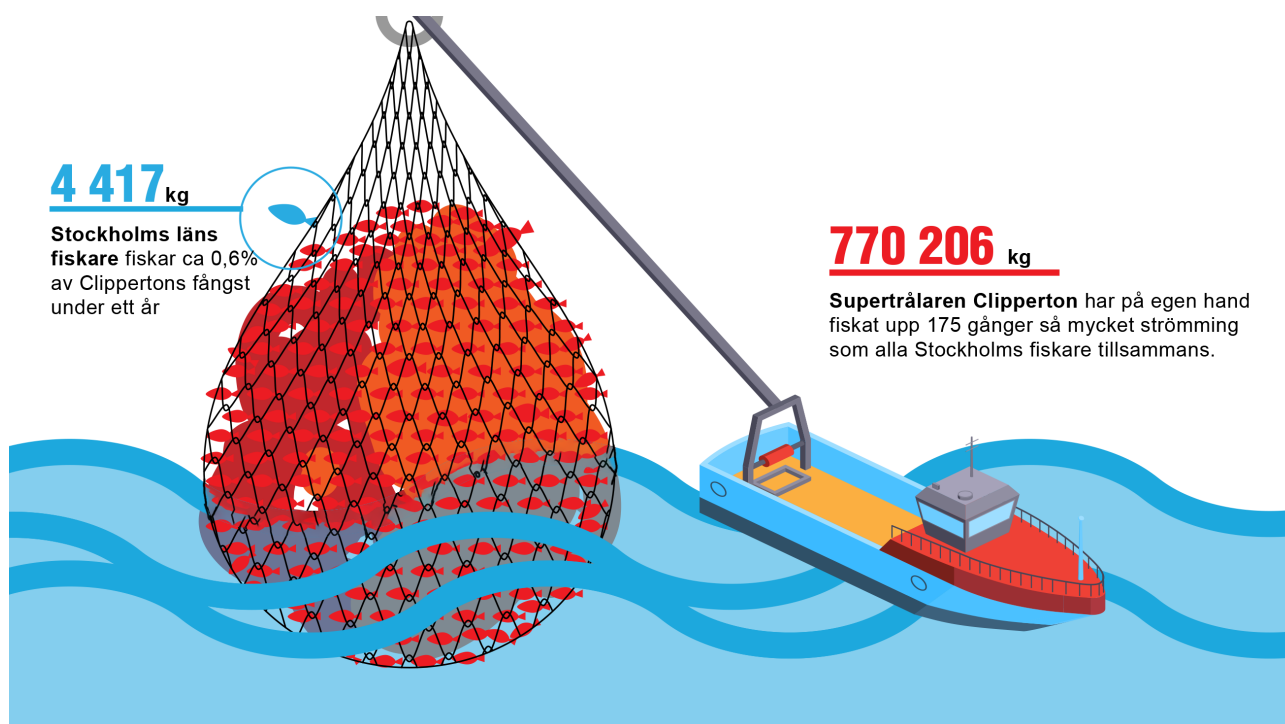

Prioritera det småskaliga fisket

I slutet av april beskrev tidningen [Mitti](#) supertrålaren Clipperton från västkusten, som i vattnen utanför Stockholms län ensam fiskar 175 gånger mer strömming än alla länets fiskare tillsammans. "Det här får katastrofala följder för hela skärgården säger Henrik C Andersson, länsfiskekonsulent."

Supertrålarens ägare hävdar att hans fiske är hållbart och att de håller sig inom tilldelade kvoter. Detta storskaliga fiske är ett resultat av EUs fiskepolitik och den svenska tillämpningen av reglerna. Storskaligt överfiske ligger bakom krisen för östersjötorsken, därför borde myndigheterna reagera omedelbart när länsfiskekonsulenten larmar om hot mot fiskbestånd och påverkan på Östersjöns ekologi.

10 år med ITQ - säljbara fiskerätter

För drygt tio år sedan infördes säljbara fiskerätter, sk ITQ i den svenska pelagiska fisket (utsjöfiske efter sill, skarpsill och strömming). Genom åren har några få kapitalstarka företag kunnat tillskansa sig all tillgänglig kvot. Sett ur ett konsolideringsperspektiv har systemet varit framgångsrikt, men det finns också en baksida. I Danmark infördes ITQer för de danska torskfiskarna när fångsterna fortfarande var goda, strax därefter började bestånden kollapsa och med det fiskets ekonomi. Det hela slutade med att de danska bankerna blev kvotägare, knappast vad fiskemyndigheter och bankerna själva hade hoppats på.

För vems skull ska vi fiska?

Paradoxalt pågår just nu ett arbete inom Havs- och Vattenmyndigheten för att införa ITQ på andra typer av svenska fisken, däribland på det redan utsatta torskfisket i Östersjön. Att på detta sätt gynna

storskaligt fisket vore förödande. Det är förödande för havets miljö, det är förödande för de småskaliga och hållbara kustnära fiskarna och det är förödande för våra kustsamhällen.

Det är inte meningsfullt att diskutera individuella kvoter för torskfisket i Östersjön, eftersom torskbeståndet befinner sig i kris och det kommer att ta mycket lång tid innan det återhämtar sig. Skulle ITQ systemet ändå utökas i Östersjön, måste det vara tidsbestämt och innehålla regler om regelbunden och grundlig utvärdering.

De som försvarar industrifiske i Östersjön, där fångsten blir fiskmjöl, säger att det inte finns någon efterfrågan på sill och strömming för konsumtion. Med tanke på den skada industrifisket gör på fiskebestånden och det kustnära fisket, måste ansvariga ställa sig frågan - för vems skull ska vi fiska? Havets miljö och fiskbeståndens biologiska status måste gå före intäkter för ett fåtal västkustfiskare.

Initiativ för det småskaliga fisket

I [Fiskebrief 22](#) beskrev vi flera initiativ för det småskaliga fisket. Region Stockholms skärgårdsregionråd är initiativtagare till ett nätverk av regioner längs kusten till förmån för det småskaliga, lokalt förankrade fisket. Det politiska trycket för en omställning av fiskepolitiken kommer att öka.

I [vår studie](#) av fisket i Öresund visade vi hur lokalt småskaligt yrkesfiske och turistfiske ger betydligt större intäkter till både fiskare och kustsamhällen. I Blekinge startade några småskaliga fiskare [Fiskonline](#) där kunder kan boka och köpa av deras fångst redan innan båten kommit i land. Det är sådana innovationer Östersjöns yrkesfiske behöver, inte byråkratiska abrovinker för att fortsätta gynna det storskaliga industrifisket.

Flera intressanta förslag har förts fram för att skydda och prioritera det småskaliga och kustnära fisket:

- Flytta ut trålgränsen och på sikt avskaffa storskaligt fiske där det konkurrerar med småskaligt fiskare eller t ex torskens föda.
- Prioritera det småskaliga fisket också vid minskande kvoter och vid eventuellt införande av ITQ.
- Förenkla och anpassa regler och administration för de fiskare som bedriver fiske småskaligt eller som bisyssla.
- Vissa fiskbestånd bör förvaltas regionalt.
- Fångsterna ska vara avsedda som mat för människor.

Det kommer att ta många år av fiskestopp innan torsken förhoppningsvis kan återhämta sig. Ska det lyckas får inte industrifisket efter sill och skarpsill ta torskens föda. Det krävs att yrkesfisket förändras drastiskt och det måste ske nu: Östersjöns miljö och ekologi måste vara utgångspunkten för hur resurser i havet nyttjas, inte yrkesfiskets intäkter. Yrkesfisket är kraftigt subventionerat och kan aldrig få någon samhällsekonomisk betydelse. Men ett småskaligt, lokalt förankrat fiske kan det, åtminstone på regional nivå då det skapar arbete, ger tillgång till lokalt fångade livsmedel och bidrar till en levande landsbygd.